

Den SÄKRA butiken

Grunden till en säker butik ligger i åtgärder som ofta är både billiga och effektiva. Självklart kan man bygga på med teknik allt efter behov.

På det här uppslaget har vi låtit vår säkerhetschef beskriva en "drömbutik" i servicehandeln.

Trenden i säkerhetsarbetet går mot en ökad teknikanvändning och då riskerar de traditionella värdena glömmas bort, detta är olyckligt. Ofta är de saker som skapar en trevlig miljö för våra kunder samma saker som avskräcker rånare. Det kan till exempel vara rena skyltfönster, god belysning, ordning och reda, låga hyllor som ger överblick över butiken och uppmärksam personal som hälsar på alla som kommer in.

En mycket viktig del i säkerhetsarbetet är utbildning, något som ibland glöms bort. Den bästa typen av utbildning är en läroledd utbildning som är anpassad efter butikens och personalens förutsättningar. Personalen kan även genomgå säkerhetsutbildning på Internet, till exempel på www.sakeributik.se. Denna är gratis och ger en generell grundläggande utbildning. Det är ett bra sätt att skapa en grundutbildningsnivå i butiken.

En säkerhetsutbildning ger så mycket mer än att bara uppfylla kraven i lagstiftningen. Personalen får en förståelse för förebyggande arbete i butiken, känner sig tryggare på sin arbetsplats och orkar ge kunderna en bättre service. Vi vet även att slarv och intern oärlighet minskar i butiker som håller regelbundna utbildningar

Per Geijer, säkerhetschef på Svensk Servicehandel & Fast Food, har utarbetat "Den säkra butiken". Kontakta honom om du vill ha ytterligare information. För medlemmar är konsultation per telefon helt kostnadsfri: 0702-41 41 41.

1. SPEGLAR

I butiken placeras speglar så att personalen kan ha överblick över hela butiksytan.

2. KAMERA

Kamera i enrén, för identifiering. Kan kompletteras med en monitor som visar besökaren att hon/han filmas.

3. MEKANISKT INBROTTSKYDD

I områden med många inbrott kan jalousier monteras. Dessa rullas ner vid stängning och försvårar ingrepp. För att undvika att bil används för att forcera entrén kan inkörningsskydd monteras. Utanför butiken monteras armerade betongpelare i mark. Alternativt kan löstagbara eller hydrauliska pelare väljas, dessa ska då vara minst lika motståndskraftiga mot påkörning som de fasta betongpelarna.

4. LARM

Butiken ska ha ett bra inbrottslarm, magnetkontakter på alla dörrar samt gärna glaskrossdetektor på fönstren. Det är viktigt att larmet går igång så snart inbrottet påbörjats. I lokalen sitter rörelsedetektorer i alla rum. Utöver den ordinarie sirenen kan larmet kompletteras med en sk "Inferno" vilket gör det extra otrevligt för tjuven. För att vara säker på att larmet skickas till larmcentralen ska ledningen vara övervakad, t ex Multicom, eller backup, t ex GSM/GPR.

5. FÖNSTER

Skyltfönstren ska vara rena och fria från löpsedlar, reklamblad mm. Passerande ska kunna se vad som händer i butiken.

6. KASSAPLACERING

Kassan placerad nära skyltfönstret, inte långt in i lokalen.

7. SLUTET KONTANTHANTERINGSSYSTEM

Förvaringsenhet för kontanter i kassamiljön. Systemet är kopplat till butikens kassasystem och tar emot betalning från kunderna och betalar tillbaka växel. Fördelar: Minskad rånrisk och administration kring kassaräkning, färre växlingsfel, minskad intern oärlighet mm. Nackdelar: Systemen fortfarande mycket dyra (100 000 - 150 000 kr per kassa) samt att det i dagsläget inte går att hantera spelkassor via systemet.

8. KALLA PÅ HJÄLP

Överfallslarm i form av knapp med larmöverföring till larmcentral. Larmet ska vara tyst och monterat i kassalinje, kontor/kassaräkningsrum och personal-

-entré. Ev kan man ha bärbara larm. Uppdaterade telefonlistor över jouransvariga, räddningstjänst, polis mm ska finnas i kassan och på kontoret

9. SEDELBOX

I kassan ska finnas en sedelbox med minst 5 minuters tidsfördröjning. Allt överflöd från kassalådan placeras här.

10. KAMERAÖVERVAKNING

Kamera över kassalinjen.

11. LÅST DÖRR

Dörr mellan lager och säljyta är alltid stängd och låst, inga obehöriga på lagret.

12. TOBAKSSKÅP

På natten hålls tobak inlåst i ett godkänt tobaksskåp. Har ofta en skylt med texten: "SS 3492". Skåpet ska vara bultat i golvet så att det blir svårt att ta med sig. Nyckel får ej förvaras i anslutning till skåpet.

13. VÄRDESKÅP

Butikens pengar ska förvaras i ett värdeskåp som uppfyller försäkringsbolagens krav. Många butiker har skåp som endast får innehålla ca 10.000 kronor, förödande vid inbrott. Bör inte placeras mot yttervägg.

14. KASSAUPPRÄKNING

Kassauppräkningsrummet ska vara insynsskyddat och endast vara tillgängligt för de som ska hantera pengar, samt ha överfallslarm. Bör ej ligga mot yttervägg. Dörren till kassaräkningsrummet ska vara stängd och låst när pengar räknas. Dörren ska ha utblicksmöjlighet (kamera eller "tittöga").

15. VÄRDETRANSPORT

Butikens transport av pengar bör utföras av värdetransportör. Om butikens personal går med pengar ska belopp över 100.000 kr transporteras av minst två personer. Ingen under 18 år får utföra transporterna. Transporterna ska utföras vid varierande tider och i civila kläder, även transportvägen bör varieras.

16. KAMERA

Kamera i kassaräkningsrummet.

17. DEPONERINGSSKÅP

I kassaräkningsrummet placeras ett deponeringskåp som endast kan öppnas av värdetransportören, eller under vissa tider. Lägg dagskassan i detta skåp minskar risken för rån vid hemgång eller på morgonen. Skåpet ska ha en innehållsförsäkring som motsvarar det förvarade värdet. Försäkringen måste förnyas varje år.

18. PERSONALENTRÉ

Personalentrén ska vara väl upplyst och ha utblicksmöjlighet (kamera eller "tittöga").

Prislapp prioritet 2

Deponeringskåp, värdehämtning, kameraövervakning
Investering: 1 430 kr/månad

Prislapp prioritet 3

Jalousier, inkörningsskydd
Investering: 340 kr/månad

Priserna är ungefärliga och har en beräknad avskrivning på fem år.

Många gånger är det bättre att använda kunden-trén, då denna är bättre upplyst.

19. KAMERA

Kamera i lagret.

20. YTTERDÖRRAR

Ytterdörrar ska vara kraftiga plåtdörrar med godkända lås. Vred får inte finnas på insidan. Om butiken har pardörrar måste sladdörren vara spärrad t ex genom spanjolett som låses med hänglås av lägst låsklass 3.

21. TOALET

Toalett är till för personalen. Om kunder tillåts besöka lagret kan man kartlägga butikens säkerhetslösningar.

22. VÄGGAR, GOLV, TAK

Väggar, golv och tak ska uppfylla försäkringsbolagens krav, oftast skyddsklass 2. För en trävägg innebär detta minst 24 mm plywood på insidan av reglarna eller stålplåt (1 mm) mellan byggskivor på insidan av reglarna.

23. SKRIFTLIGA RUTINER

För alla arbetsuppgifter som medför risker för personalen ska skriftliga rutiner finnas på arbetsplatsen. Det gäller t ex öppning och stängning, kontanthantering, ingripande vid snatteri, utsatthet för rån eller våld m m. *Detta är arbetsgivarens ansvar!*

24. UTBILDNING

Samtlig personal ska ha genomgått säkerhetsutbildning. I väntan på en läroledd utbildning kan personalen genomgå en interaktiv utbildning t ex på www.sakeributik.se.

25. KRISHANTERING

Butiken ska ha beredskap för krishantering. Detta gäller dels den akuta krisen, d v s hur man tar hand om personalen i direkt samband med händelsen, dels hur det långsiktiga stödet är uppbyggt. Personalen ska ha tillgång till psykologstöd vid traumatiska händelser.

26. SÄKERHETSANSVARIG

I butiken ska en säkerhetsansvarig finnas utsedd. Detta är ofta ägaren/arbetsgivaren. Personalen ska veta vem denne är och den säkerhetsansvarige ska se till så att personalen har möjlighet att utföra sitt arbete på ett säkert sätt.

27. RISKBEDÖMNING

Verksamheten i butiken ska riskbedömas minst en gång per år. Då ska arbetsgivare och arbetstagare gemensamt gå igenom arbetsplatsen för att upptäcka brister och åtgärda dessa.<Ingen>